

Det ærede Medlem for Storeheddinge (Svend Høgsbro) talte om den store Misbrug af Eder. Jeg er ikke ganske enig med ham paa dette Punkt. Jeg kunde meget vel være med til, at adskillige af de Løfteeder; vi kende, og som ogsaa ere foreslaaede i det foreliggende Forslag, kunde falde bort og afløses af et almindeligt og højtideligt Løfte. Men derimod mener jeg, at der kunde være al Grund til at tage under Overvejelse, om det ikke vilde være rigtigt ved Vidneafhøringer at indføre den gode, gamle Regel, som vi kendte her paa Kristian V.s Tid, og som de endnu kende i England og andre Steder, at, naar et Vidne afhøres, begynder det med, at Vidnet aflægger Ed paa at ville tale Sandhed. Jeg ved meget vel, at dette System vil føre til adskillig flere Eder, end der aflægges nu, men jeg tror rigtigt nok, det vil føre til adskillig færre falske Eder end det nuværende System. Thi Sagen er den, som det ærede Medlem for Storeheddinge nævnedes, at, naar et Vidne først har afgivet sin Forklaring, er det overordentlig sjældent, maaske rent ukendt, at han viger tilbage for at beedige den; men i overmaade mange Tilfælde indtræffer det, at et Vidne afgiver sin Forklaring og lyver ganske simpelt i den Tro, at der ikke vil blive afkrævet ham Ed paa Forklaringen. Hvis man havde det System, at Eden altid skulde aflægges, før Vidnet afgav sin Forklaring, tror jeg, at vi vilde være sikre paa at faa rigtige Vidneforklaringer, i alt Fald i saa stort Omfang, som det overhovedet er muligt. De falske Eder og urigtige Vidneforklaringer tror jeg skyldes netop det System, vi have haft her, saa vidt jeg mindes siden 1743, hvorefter Vidnet først aflægger Ed, naar han har afgivet sin Forklaring. Jeg ved meget vel, at Systemet blev indført, fordi der paa den Tid blev aflagt overmaade mange falske Eder; men jeg tror, man havde gjort vel i at søge at komme de falske Eder til Livs paa anden Maade end ved at vende Systemet om. Det ærede Medlem for Storeheddinge oplæste et Stykke af den nuværende Edsformaningstale til Vidner, og, saa vidt jeg forstod det ærede Medlem, vilde han have den afskaffet for Fremtiden. Men den er afskaffet i det foreliggende Forslag. I § 156 hedder det: „Forinden et Vidne afhøres om Sagen, stiller Dommeren de Spørgsmaal til det, som findes fornødne for at forvise sig om dets Idenditet samt for at afgøre, om der er noget til Hinder for Vidnesbyrdets Modtagelse. Dommeren skal derefter alvorlig

lægge Vidnet paa Hjerte at følge Sandheden, idet han minder det om det Strafansvar, som det paadrager sig ved at afgive falsk Forklaring for Retten, og om, at det maa være forberedt paa at bekræfte sin Forklaring med Ed eller paa anden højtidelig Maade.“ Dermed er netop den nuværende Forpligtelse for Dommeren til at oplæse Edsformaningstalen for Vidnet falden bort. Jeg skal ikke bestride, at en Dommer efter denne Paragraf vil have det i sin Haand, hvis han tiltror sig særlige Gaver til at oplæse Edsformaningstalen — og vi have jo kendt Dommere, f. Eks. afdøde Fleischer, som havde saadanne særlige Gaver i en overordentlig fremtrædende Grad — at benytte denne Vidneformaning, men nogen *Forpligtelse* til at gøre det, er der ikke for nogen Dommer.

Det er blevet nævnt af det ærede Medlem for Randers Landkreds (Bjerre), at det var fejl, at man havde Forskriften om, at Eksekution uden foregaaende Dom kunde finde Sted efter Panteobligationer. Jeg maa være enig med det ærede Medlem og det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe) i, at man vistnok gaar for vidt, naar man ved det foreliggende Forslag vil udvide den Adgang, der nu er til at gøre Eksekution, til ogsaa at gælde saadanne Panteobligationer, hvori Eksekution uden foregaaende Dom ikke er vedtagen, skønt jeg paa den anden Side rigtigt nok tror, at, efter at den nuværende Tilstand har været i Kraft i 28 Aar; er der ikke mange Panteobligationer, hvori Bestemmelsen ikke findes. Men alligevel mener jeg, at det er en Bestemmelse af den Art, som kun maa bringes til Anvendelse, naar vedkommende Skyldner selv paa Forhaand har underkastet sig den. Men naar han har gjort det, er jeg ikke saa sikker paa, om det virkelig er Humanitet mod Skyldneren ikke at tillade, at saadanne Bestemmelser vedtages og bruges. Forholdet er jo nemlig det, at, hvis Bestemmelsen ikke findes eller ikke maa bruges, saa vil der i de allerfleste Tilfælde, eller rettere sagt, maa der, naar Obligationen er forfalden, ske det, at Kreditor maa søge Dom over Skyldneren, hvilket selvfølgelig er meget dyrere, end naar han kan gøre Eksekution uden videre, og Omkostningerne ved Dommens Erhvervelse falde jo paa Skyldneren. Skyldneren vil desuden ikke opnaa ret megen Ro eller Fred, fordi der skal søges Dom først, thi i overordentlig mange Tilfælde, i alt Fald naar Kreditor frygter for, at Skyldneren skal forringe det paagældende Pant, vil Kreditor, som nu vil være afskaaren fra at